

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/kosciol/78259,Patriota-do-konca-Franciszkanin-o-Julian-Mirochna-1903-1943.html>

Fot. z zasobu IPN

ARTYKUŁ

Patriota do końca. Franciszkanin o. Julian Mirochna (1903-1943)

OKRES HISTORYCZNY

(1922-1939) II Rzeczpospolita (1939-1945) II wojna światowa

Autor: RAFAŁ SIERCHUŁA 29.01.2021

Życie o. Juliana Mirochny było bardzo aktywne w wielu sferach jego działalności. W aspekcie religijnym, społecznym, politycznym, czy też

najbardziej frapującym – konspiracyjnym w okresie II wojny światowej.

Urodził się 31 sierpnia 1903 roku w Bochni jako Stefan Marian. Był synem Wojciecha, piekarza, i Marii z d. Kawa. W Bochni ukończył szkołę powszechną oraz gimnazjum im. Króla Kazimierza Wielkiego. Następnie, 19 października 1918 r., wstąpił do zakonu Franciszkanów Konwentualnych we Lwowie. Przyjął imię zakonne Julian. Tam też rok później, 26 października 1919 r., złożył pierwszą profesję kapłańską, a w styczniu 1920 r. został członkiem powołanego przez o. Maksymiliana Kolbe Rycerstwa Niepokalanej. Następnie przeniesiono go do Krakowa, gdzie odbył studia filozoficzno-teologiczne w seminarium franciszkańskim. 6 czerwca 1926 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Wspominał o nim kilkakrotnie w swojej korespondencji Maksymilian Kolbe.

**O. Julian Mirochna. Fot. z zasobu
Archiwum Państwowego w
Kaliszu**

19 października 1918 r. wstąpił do zakonu

Franciszkanów Konwentualnych we Lwowie. Przyjął imię zakonne Julian. Tam też rok później, 26 października 1919 r., złożył pierwszą profesję kapłańską, a w styczniu 1920 r. został członkiem powołanego przez o. Maksymiliana Kolbe Rycerstwa Niepokalanej.

Początki posługi

Pierwszą placówką o. Juliana był klasztor w Horyńcu, w którym pracował w latach 1926-1928. Następnie został przeniesiony do klasztoru w Jaśle, gdzie służył w latach 1928-1929. Później znalazł się w Łagiewnikach koło Łodzi, spełniając od 1929 do 1932 r. obowiązki prefekta szkoły parafialnej. Potem skierowano go do klasztoru w Gnieźnie, gdzie pełnił funkcję wikariusza parafii, patrona organizacji – Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej im. Św. Kazimierza i równocześnie dyrektora chóru kościelnego (1932-1933). W 1933 roku po raz drugi został wysłany do pracy w klasztorze w Łagiewnikach; tym razem był tam socjuszem magistra nowicjatu, a później wikariuszem parafii. Do 1935 r. pełnił posługę w klasztorze franciszkanów w Łagiewnikach k. Łodzi.

Był żarliwym duszpasterzem, cenionym kaznodzieją i rekolekcjonistą. Niektóre jego kazania były publikowane w „Rycerzu Niepokalanej” i „Pochodni Serafickiej”. Napisał również artykuł o pracy misyjnej franciszkanów konwentualnych w Japonii.

**Kościół Matki Bożej Niepokalanie
Poczętej i klasztor ojców
franciszkanów w Horyńcu (widok
ogólny kościoła i klasztoru).
Okres wolnej Polski - Druga
Rzeczpospolita. Ze zbiorów
Narodowego Archiwum**

Cyfrowego

**Klasztor i kościół Franciszkanów
pw. św. Antoniego w
Łagiewnikach k. Łodzi (widok
ogólny klasztoru). Okres wolnej
Polski, lata 20. XX w. Ze zbiorów
Narodowego Archiwum
Cyfrowego**

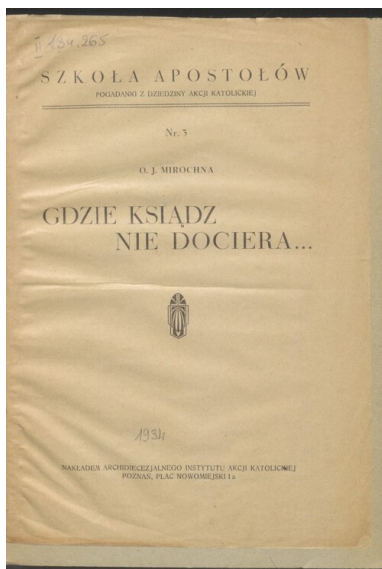
Od 1935 r. pełnił funkcję gwardiana kaliskiego konwentu. Był również opiekunem i dyrygentem Chóru Mariańskiego, działającego przy kościele OO. Franciszkanów. Wraz z nim uczestniczył w licznych koncertach, przedstawieniach i misteriach pasyjnych.

W Stronnictwie Narodowym

Od 1934 r. był członkiem Stronnictwa Narodowego (SN). W styczniu 1937 r. objął kierownictwo utworzonego w Zarządzie Okręgowym w Kaliszu Wydziału Gospodarczego. We wrześniu 1937 r. został prezesem Zarządu Grodzkiego SN w Kaliszu. Funkcje pełnił do lutego 1938 r.

Klasztor oo. franciszkanów w Krakowie, 1937. Zakonnik w bibliotece. Ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

***Gdzie ksiądz nie dociera...*, strona tytułowa pogadanki o. Juliana Mirochny (wydanie z 1934 r., Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, Poznań). Ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej**

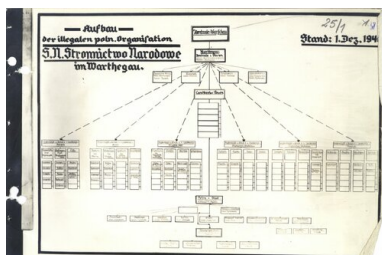
Z powodu wybuchu wojny działalność polskich organizacji społecznych, czy partyjnych została zahamowana i przybrała charakter działań konspiracyjnych.

Był żarliwym duszpasterzem, cenionym kaznodzieją i rekolekcjonistą. Niektóre jego kazania publikowano w „Rycerzu Niepokalanej” i „Pochodni Serafickiej”. Napisał też artykuł o pracy misyjnej franciszkanów konwentualnych w Japonii.

Po wkroczeniu Niemców ludność Wielkopolski spotkał najtragiczniejszy w jej dziejach los. Wprowadzony od razu system okupacyjny był obliczony na szybkie zniemczenie regionu. System ten (eksterminacje inteligencji, wywózki, deportacje, aresztowania) miał sprawić, by codzienne życie Polaków stało się nie do zniesienia. Zarówno Polacy, jak i funkcjonariusze hitlerowskiej służby bezpieczeństwa, przyrównywali Kraj Warty do obozu karnego. Pomimo terroru w Wielkopolsce rozwinęły jednak swoje ekspozytury główne struktury Polskiego Państwa Podziemnego oraz organizacje regionalne i lokalne.

W październiku 1939 r. rozpoczęła pracę konspiracyjną grupa działaczy endeckich w Kaliszu. Zorganizowana została polityczno-wojskowa struktura pod nazwą Organizacja Jedności Narodowej (OJN). Na jej czele stanął działacz SN por. Antoni Strzelczyk „Kazik”, w gronie kierowniczym znaleźli się ks. Julian Mirochna „Kawa”, „Kawka”, Antoni Lutosławski, Marian Karnage, ks. Stanisław Zaborowicz oraz, jako komendant wojskowy, mjr Tomasz Stengert „Siwy”. Organizacja wydawała pisma „Jedność Narodowa” i „Armia Narodowa”, a swoim zasięgiem obejmowała tereny powiatów kaliskiego, ostrowskiego i tureckiego.

Najważniejszym ośrodkiem pracy konspiracyjnej w Kaliszu był klasztor oo. franciszkanów, gdzie prowadzono nasłuch radiowy i przygotowywano konspiracyjne pisma. Obszar Kalisza podzielono na 13 rejonów w systemie piątkowym.

**Z materiałów śledczych gestapo:
schemat struktury
konspiracyjnego Stronnictwa
Narodowego w tzw. Kraju Warty
(okupowana przez Niemców
Wielkopolska). Z zasobu IPN**

Jesienią 1940 r. struktura kaliska została włączona w skład poznańskiej Narodowej Organizacji Bojowej, zachowując jednak swoją odrębność. Ojciec Julian Mirochna objął funkcję kierownika Działu Opieki Społecznej.

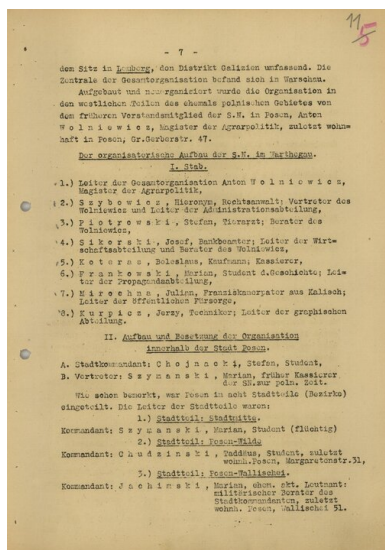
W toku działań śledczych gestapo udało się ujawnić przywódczą rolę w organizacji o. Mirochny. Za pomoc w jego ujęciu wyznaczono nagrodę w wysokości 25 000 marek.

Fala aresztowań i śmierć

Od grudnia 1940 r. rozpoczęły się pierwsze aresztowania w strukturach konspiracyjnych w Poznaniu, a od lutego 1941 r. w Kaliszu. W ich wyniku aresztowani zostali konspiracyjni komendanci powiatów kaliskiego i tureckiego oraz 16 komendantów rejonowych. W klasztorze, w którym prowadzono nasłuch radiowe i wydawano gazetkę „Jedność Narodowa”, gestapo 28 lutego 1941 r. odkryło magazyny broni, odbiorniki

radiowe i inne materiały obciążające o. Juliana Mirochnę. W czasie rewizji klasztoru „Kawce” udało się zbiec w przebraniu.

Dzięki pomocy konspiratorów, w przebraniu, uciekł do Krakowa, a stamtąd przybył do Warszawy. Był jedynym członkiem kierownictwa organizacji z Poznania i Kalisza, który ocalał. W stolicy przedstawiciele konspiracyjnego SN nakazali mu podjąć próbę odbudowy struktur w Wielkopolsce. Kolejne fale aresztowań do jesieni 1941 r. praktycznie położyły jednak kres istnieniu narodowej konspiracji.

Jedna ze stron materiału analitycznego ze śledztwa gestapo, na której o. Julian Mirochna jest wymieniany jako jeden z kierujących konspiracyjnymi strukturami narodowymi w okupowanej przez Niemców podczas II wojny Wielkopolsce. Z zasobu IPN

O. Julian Mirochna na zdjęciu w materiałach śledczych gestapo.

Fot. z zasobu IPN

1234

Aufgenommen am ..... in ..... St.
Verbrecherart: **Politischer Verbrecher**
Name: **M i r o c h n a**
Vorname: **Julian (bürgerl. Stephan)**
Spitzname: /
Index: .....
Stand: **poln. Geistlicher** Rasse: .....
geboren am: .....
Geburtsort: .....
Kreis: ..... Stadt: .....
Glaubensbekenntnis (auch früheres): .....
Größe: m ..... cm .....
Werkstoff: — stark, unterseht, schlank, schwächlich —
Schultereigung: — schräg, waagrecht —
Haar: (Farbe, Form, Höhe) .....
Bart: (Farbe, Form, Höhe) .....
Gesicht: (Farbe, Form, Höhe) .....
Stirn: — hoch, niedrig, zurückweichend, senkrecht, vorspringend —
Augen: — klein, groß, gelb, hell, dunkel, schwarzbraun —
Nasenbrücken: (Farbe, Form, Höhe) .....
Nase: — klein, mittel, groß, dick, schmal, breit, eingebogen, gerade,
stark, ausgebogen, winklig gebogen, wellig, stumpf, Adlernose —
Ohren: — klein, mittel, groß, absteigend, anliegend, durchlöcher —
Mund: — klein, mittel, groß, dünne Lippen, aufgenommene Lippen —
Zähne: — vollständig, Lückenhaft, auffallend groß oder klein,
schräg gestellt, fallendes Gebiß oben oder unten —
Kinn: — spitz, breit, Doppelkinn, Ohrflügel —
Hände: (wenn besonders groß oder klein) .....
Füße: (wenn besonders groß oder klein) .....
Haltung: (wenn besonders auffallend) .....
Gang: .....
Sprache u. Mundart: .....
Aufällige Merkmale: .....

Vordruck RKP. 17

Karta ewidencyjna o. Juliana Mirochny z materiałów śledczych gestapo. Z zasobu IPN

W toku prowadzonych działań śledczych funkcjonariuszom gestapo udało się ujawnić przywódczą rolę w

organizacji o. Mirochny. Za pomoc w jego ujęciu lub za wskazanie jego adresu wyznaczono nagrodę w wysokości 25 000 marek. Ostatecznie, w wyniku niemieckiej prowokacji zakonnik został aresztowany 21 listopada 1941 r. w Warszawie, w kawiarni Antoniego Leżańskiego przy ul. Marszałkowskiej 83.

Po początkowym pobycie w więzieniu na Pawiaku, o. Mirochna został w styczniu 1942 r. przewieziony do Poznania, gdzie przechodził ciężkie śledztwo w siedzibie gestapo w Domu Żołnierza. W połowie 1942 r. ślad po nim zaginął. Z najnowszych ustaleń wynika, iż o. Mirochna został zamordowany w grupie 8 działaczy konspiracyjnych (m.in. z Delegatem Rządu Adolfem Bnińskim) w tajnej egzekucji z 7/8 lipca 1942 r.

**Kościół klasztorny franciszkanów
pw. św. Stanisława Biskupa w
Kaliszu (widok na prezbiterium).
Okres wolnej Polski, lata 20. XX
w. Fot.: J. Jackowski. Ze zbiorów
Narodowego Archiwum
Cyfrowego**

COFNIJ SIĘ